

Verslag openbare internetconsultatie tot wijziging van het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB met betrekking tot aanscherping van de generieke kwalificatie-eisen voor loopbaan en burgerschap in het mbo.

Doel van deze consultatie was het verkrijgen van reacties van betrokkenen en deze te betrekken bij de finale afwegingen in het wijzigingsvoorstel waardoor de kwaliteit van het wijzigingsbesluit kan worden verbeterd.

De internetconsultatie is gestart op 11 januari 2016 en is gesloten op 8 februari 2016. De consultatie heeft 54 reacties opgeleverd. Hiervan waren 33 reacties openbaar. Allereerst willen wij degenen die hebben gereageerd op het conceptwijziging hartelijk danken. Merendeel van de reacties kwamen van mbo instellingen. Het overgrote deel van de reacties was positief.

Naar aanleiding van de consultatie is dit besluit enigszins aangepast. Op de meest relevante opmerkingen wordt hierna ingegaan.

Het begrip "kritisch denkvaardigheden" is opgenomen overeenkomstig het gebruikte begrip uit het onderzoeksrapport "Toegerust voor de toekomst". Met "kritisch kunnen denken" wordt dus bedoeld het vermogen van de beginnende beroepsoefenaar om:

- informatie (-bronnen) op waarde weten te schatten; daarbij het onderscheid kunnen maken tussen argumenten, beweringen, feiten en aannames;
- het perspectief van anderen te kunnen innemen, en
- te reflecteren op eigen opvattingen, beslissingen of handelingen.

Naar aanleiding van een respondent is in artikel 1, onderdeel B, weerbaarheid gewijzigd in sociale weerbaarheid, omdat dit beter tot uitdrukking brengt waar het om gaat.

Een aantal reacties gingen over facilitering van docenten. Voor docenten wordt een handreiking ontwikkeld en kennisdeling wordt gefaciliteerd door het netwerk burgerschap.

Een enkele reactie ging over dat niet alleen mbo studenten kritisch zouden moeten leren nadenken maar ook volwassenen.

Een reactie gaf aan dat het goed zou zijn dat er een doorlopende lijn binnen de opleiding moet zijn. Het Nationaal regie-orgaan onderwijsonderzoek (NRO) laat onderzoek doen naar de invulling van loopbaan- en burgerschapseisen en de kwaliteit van het onderwijs daarin. Aan de NRO is gevraagd om ook rekening te houden met de uitkomsten van het rapport Onderwijs 2032 en de doorlopende leerlijn.

De vraag uit een reactie waarom het aanleren van kritische denkvaardigheden alleen aan de orde is bij loopbaan en burgerschap en of het juist niet de taak is van het onderwijs in het algemeen, in alle vakken en door alle docenten, om studenten op te leiden tot kritisch denkende burgers en beroepsbeoefenaren, is interessant. Maar vooral in het kader van loopbaan en burgerschap kan geleerd worden informatiebronnen op waarde te schatten, zaken vanuit een ander perspectief te bekijken en te reflecteren op het hoe en waarom van eigen opvattingen.

Sommigen vinden dat er naast de bevordering van de kritische denkvaardigheden ook aandacht zou moeten zijn voor andere, belangrijke vaardigheden zoals concentratie en toewijding. Zij vinden dat het onderwijsveld zelf prima in staat is in deze behoefte te voorzien. De onderhavige aanscherping laat onverlet dat laatstgenoemde vaardigheden ook van groot belang zijn en dat de instelling zelf moet voorzien in de invulling van deze aanscherping.

Anderen menen dat de ontwikkeling van kritische denkvaardigheden al in het primair of voortgezet onderwijs zou moeten beginnen en dat studenten gebaat zijn met goed opgeleide docenten, hetgeen allemaal waar is, maar het bestek van dit wijzigingsbesluit te buiten gaat.

Naar aanleiding van de opmerking dat de invulling van het thema loopbaan en burgerschap met expliciete aandacht voor kritische denkvaardigheden voor entreeopleiding en mbo-2 enerzijds en mbo-3 en mbo-4 anderzijds inhoudelijk moet verschillen, is het van belang dat iedere groep studenten op zijn eigen niveau wordt uitgedaagd tot kritisch denken, zodat er sprake is van realistische verwachtingen en van onderwijs dat aansluit bij de doelgroep. Tot slot is inderdaad, zoals in een reactie wordt benadrukt, een veilig leerklimaat in de klas een belangrijke randvoorwaarde bij dit alles. De laatstgenoemde zaken vallen buiten het bestek van dit besluit. Het is aan de instellingen voor beroepsonderwijs zelf dit op te pakken.

